

# S T A N O V I S K O

## HLAVNÉHO KONTROLÓRA K NÁVRHU NA ZMENU Č. 2 PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU MESTA STARÁ ĽUBOVŇA NA ROK 2017

V záujme vývoja a hospodárenia hospodárskych jednotiek je dôležité vykonávať priebežné (in time) a následné (ex ante) vykonávanie kontroly z hľadiska zákonnosti, predovšetkým so zameraním sa na dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti. Vykonávanie jednotlivých typov kontroly, resp. sebakontroly je aj v záujme zodpovednosti všetkých volených predstaviteľov územnej samosprávy pri hospodárení s verejnými prostriedkami.

Včasné, spoľahlivé a efektívne napĺňanie kontrolného systému v samosprávnej jednotke môže plniť jej základný cieľ: včas odhaľovať odchýlky od platných noriem, prijímať účinné opatrenia a tým chrániť hospodárnosť, účelovosť, efektívnosť, transparentnosť a dôveryhodnosť využívania verejných prostriedkov územnej samosprávy. Finančná kontrola na mieste, z hľadiska jej zákonom stanovených úloh ako aj z hľadiska uplatnenia základných funkcií kontroly (informačná, výchovná, represívna), má relatívne stále a jednoznačné zameranie. Cieľom finančnej kontroly je zabezpečiť o.i. aj včasné a spoľahlivé informovanie vedúceho orgánu verejnej správy o úrovni hospodárenia s verejnými prostriedkami a o vykonávaných finančných operáciách.

Za účelom uchovania uvedených princípov je povinnosťou mesta :

- sledovať v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonávať zmeny rozpočtu,
- vykonávať v priebehu rozpočtového roka monitorovanie a hodnotenie plnenia programov rozpočtu a vykonávať zmeny programov rozpočtu,
- vykonávať v priebehu celého roka kontrolu hospodárení s rozpočtovými prostriedkami podľa osobitných predpisov.

**Návrh programového rozpočtu zároveň posilňuje zodpovednosť za nakladanie s verejnými zdrojmi, a tým podporuje aj manažovanie rozpočtových výdavkov. Jeho prednosťou je skvalitňovanie informácií potrebných pre rozhodovanie o výdavkoch. Umožňuje identifikovať zmysel používania verejných zdrojov pri napĺňaní navrhovaných cieľov a zámerov. Vybudovať systém územnej samosprávy na dobré verejné rozhodnutia je náročná analytická, manažérska a politicko - spoločenská úloha. Vyžaduje si politickú podporu, zdokonalenie manažérskeho, metodického rámca a v neposlednom rade aj personálne a finančné kapacity. Úspešné krajiny 21. storočia s najvyššou kvalitou života hľadajú najvyššiu hodnotu (úžitok) pre svojich občanov, teda najlepšie spôsoby získavania a vynakladania verejných zdrojov - efektívnu verejnú správu zameranú na dosahovanie výsledkov.**

V súlade s ustanovením § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, **p r e d k l a d á m** na rokovanie mestskej rady dňa 05.12.2017 a rokovanie mestského zastupiteľstva dňa 14.12.2017, odborné stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu na zmenu č. 2 Programového rozpočtu Mesta Stará Ľubovňa na rok 2017 (ďalej len „návrh zmeny rozpočtu mesta“).

Programový rozpočet mesta je **základom finančného hospodárenia a zároveň** základným programovým dokumentom, podľa ktorého a na základe ktorého mesto plánuje realizáciu

a finančné zabezpečenie svojich úloh a povinností, ktoré plní v súlade s osobitnými predpismi. Rozpočet mesta vyjadruje samostatnosť hospodárenia, obsahuje zámery a ciele, ktoré bude mesto realizovať z výdavkov rozpočtu mesta, napr. Rozvojový program mesta, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a pod. Iba v prípade dostatočného finančného zabezpečenia môže mesto realizovať a plniť úlohy, môže pristupovať k záväzkom v dodávateľsko – obchodných vzťahoch alebo obdobných formách.

Pri spracovaní predkladaného stanoviska som vychádzal z posúdenia predloženého návrhu na zmenu rozpočtu mesta z troch hľadísk :

1. hľadisko zákonnej, metodickej a formálnej správnosti rozpočtu,
2. vecné hľadisko.

## **METODICKÁ A FORMÁLNA SPRÁVNOSŤ ROZPOČTU**

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, (v čase spracovávanía návrhu), ktoré predkladateľ uvádza vo svojom návrhu. Všeobecné záväzné nariadenia ani interné riadiace akty, ktoré by boli podkladom pre spracovanie, predkladateľ neuvádza.

Vyvesením návrhu na zmenu rozpočtu mesta na úradnej tabuli mesta, dňa 14.11.2017, bola splnená povinnosť uložená v ustanovení § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb.o obecnom zriadení, podľa ktorého má byť návrh rozpočtu pred schválením zverejnený najmenej 15 dní spôsobom v mieste obvyklým, aby sa k nemu mohli obyvatelia vyjadriť. V rovnakom termíne bol návrh na zmenu rozpočtu zverejnený aj na webovom sídle mesta. **Pripomienky a návrhy občanov v lehote na rokovanie predložené neboli.**

Návrh na zmenu rozpočtu obsahuje predpísanú štruktúru podľa ustanovení § 4, § 5, § 7 a § 10 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov. Návrh rozpočtu bol spracovaný podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie v znení opatrení MF SR, ktoré sú záväznými normami pre zostavovanie rozpočtov územnej samosprávy. V súlade so znením opatrení sa **jednotne určujú a triedia príjmy a výdavky rozpočtu, vrátane ich vecného vymedzenia a finančných operácií s aktívami a pasívami.**

Z hľadiska metodickej a formálnej správnosti predložený návrh na zmenu rozpočtu mesta je spracovaný do programov, podprogramov, čím zvyšuje informačnú hodnotu návrhu s možnosťou prezentovať ciele a monitorovať ich dosahovanie. Pri zostavovaní programových štruktúr postupoval predkladateľ podľa Metodického pokynu Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 5238/2004-42 na usmernenie programového rozpočtovania v znení dodatku č. 1 a dodatku č. 2.

Predložený návrh zmeny rozpočtu mesta je spracovaný na požadovanej odbornej, kvalitatívnej úrovni, v textovej a tabuľkovej podobe s uvedením číselných a štatistických hodnôt:

- schválený rozpočet na rok 2017 (4. stĺpec),
- navrhovaná zmena č. 2 (5. stĺpec),
- rozpočet po zmene (6. stĺpec),
- skutočnosť plnenia čerpania rozpočtovej položky k 31.9.2017 (7. stĺpec) ,

- **percentuálne vyhodnotenie plnenia rozpočtu (8. stĺpec).**

**Návrh zmeny rozpočtu je doplnený o textovú časť zdôvodnenia potreby navrhovanej zmeny v klesajúcich alebo narastajúcich trendoch položky.**

Návrh zmeny rozpočtu je spracovaný v súlade s ust. § 10 ods. 3 až 7 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vnútorne členený na:

- a) bežný rozpočet, t.j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- b) kapitálový rozpočet, t.j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- c) finančné operácie.

**Navrhovaná zmena rozpočtu je spracovaná formou čiastkovej zmeny príjmov a výdavkov bežného a kapitálového rozpočtu, finančných operácií, spracované v tabuľkovej časti, stĺpec č. 5 – zmena č. 2 a stĺpec č. 6 – rozpočet po zmene s uvedením číselnej hodnoty (bez znamienka \_ nárast pôvodne rozpočtovanej hodnoty, záporné znamienko \_ zníženie pôvodnej hodnoty) len v tých častiach rozpočtu, ktorých sa predmetné zmeny rozpočtu dotýkajú.** Výdavková časť rozpočtu je rozdelená na programy, pričom pri každom programe sú uvedené príjmy, ktoré tvoria zdroj krytia výdavkov tohto programu.

Návrh zmeny rozpočtu obsahuje **predpokladaný** (v čase predkladania návrhu na zmenu) **objem podielu na daniach** v správe štátu podľa zák. č. 564/2004 Z.z. v platnom znení (výnos dane z príjmov FO).

## **VECNÁ SPRÁVNOSŤ ROZPOČTU**

Z vecného hľadiska návrh zmeny rozpočtu mesta obsahuje zmeny spočívajúce v časti bežných a kapitálových príjmov, bežných a kapitálových výdavkov, v oblasti príjmových a výdavkových finančných operácií v rámci 13-tich programov v členení :

- **programy bez zmeny** : v časti **BEŽNÉ VÝDAVKY A KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY** :
  - Program 9: Životné prostredie \_ kapitálové výdavky;
  - Program 10: Rozvoj bývania \_ kapitálové výdavky;
  - Program 11: Šport a kultúra \_ kapitálové výdavky;
- **programy so zmenou** : v časti **BEŽNÉ VÝDAVKY A KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY** :
  - Program 1: Činnosť MsZ, MsR a komisií MsZ \_ bežné výdavky;
  - Program 2: Samosprávne činnosti MsÚ \_ bežné výdavky a kapitálové výdavky;
  - Program 3: Služby občanom \_ bežné výdavky;
  - Program 4: Interné služby \_ bežné výdavky;
  - Program 5: Bezpečnosť \_ bežné výdavky a kapitálové výdavky;
  - Program 6: Menšie obecné služby a podpora regionálnej a miestnej zamestnanosti \_ bežné výdavky;
  - Program 7: Spoločný obecný úrad pre územné rozhodovanie a stavebný poriadok \_ bežné výdavky;
  - Program 8: Doprava a pozemné komunikácie \_ bežné výdavky;
  - Program 9: Životné prostredie \_ bežné výdavky;
  - Program 10: Rozvoj bývania \_ bežné výdavky;
  - Program 11: Šport a kultúra \_ bežné a kapitálové výdavky;
  - Program 12 : Školstvo \_ bežné výdavky a kapitálové výdavky;

Program 13 : Sociálne služby \_ bežné výdavky;

Výdavková časť rozpočtu je rozdelená na:

- výdavky - programy č. 1 až č.13. V tejto časti rozpočtu sú uvedené bežné a kapitálové výdavky, spolu s rozpisom jednotlivých druhov príjmov ako zdrojov krytia výdavkov konkrétneho programu,
- kapitálové výdavky - kapitálová časť rozpočtu - osobitná časť, ktorá vykazuje kapitálové príjmy a výdavky v sumári.

Posudzovaný návrh zmeny rozpočtu mesta je výsledkom :

- **predpokladaného (zreálneného) vývoja príjmovej časti** rozpočtu (hlavne v časti daňových príjmov t.z. príjmov zo štátneho rozpočtu,
- **zpracovaných zmien jednotlivých programov rozpočtu mesta** prostredníctvom rozpočtových opatrení v oblasti bežných výdavkov v príslušnom rozpočtovom období a v rámci príslušného programového rozpočtu v jednotlivých položkách funkčnej a ekonomickej klasifikácie v rozsahu udeleného súhlasu na vykonávanie zmien rozpočtu mesta primátorom mesta,
- **zpracovaných požiadaviek z rokovaní mestského zastupiteľstva** a návrhov jednotlivých oddelení, organizácií a obchodných spoločností mesta za účelom zabezpečenia chodu hospodárstva územnej samosprávy,
- **výdavkov vyplývajúcich z hospodárenia mesta** v období od 01.01.2017 do 31.09.2017 (I.Q., II.Q., III.Q.).

**Vývoj schváleného rozpočtu mesta na rok 2017 po navrhovanej zmene**

v €

	Schválený rozpočet	Zmena č. 2	Rozpočet po zmene
Bežné príjmy	10.277.636,0	288.526,0	10.566.162,0
Bežné výdavky	9.241.655,0	215.661,0	9.457.316,0
<b>Výsledok hospodárenia</b>	<b>1.035.981,0</b>	<b>72.865,0</b>	<b>1.108.846,0</b>
Kapitálové príjmy	405.000,0	-87.500,0	317.500,0
Kapitálové výdavky	2.358.793,0	-14.635,0	2.344.158,0
<b>Výsledok hospodárenia</b>	<b>-1.953.793,0</b>	<b>-72.865,0</b>	<b>-2.026.658,0</b>
Finančné operácie - príjmová časť	1.319.066,0	20.000,0	1.339.066,0
Finančné operácie - výdavková časť	401.254,0	20.000,0	421.254,0
<b>Výsledok hospodárenia</b>	<b>917.812,0</b>	<b>0,0</b>	<b>917.812,0</b>
<b>Príjmy celkom</b>	<b>12.001.702,0</b>	<b>221.026,0</b>	<b>12.222.728,0</b>
<b>Výdavky celkom</b>	<b>12.001.702,0</b>	<b>221.026,0</b>	<b>12.222.728,0</b>
<b>Výsledok hospodárenia celkom</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>	<b>0,0</b>

Na základe uvedeného prehľadu navrhovaných zmien je možné konštatovať, že bežný rozpočet je po 2. zmene navrhovaný ako prebytkový, pri plánovanom objeme bežných príjmov vo výške 10.566.162,0 € a plánovanom objeme bežných výdavkoch vo výške 9.457.316,0 €.

Navrhovanou úpravou rozpočtu dochádza k zvýšeniu **bežných príjmov** o 2,81% (1. zmena v roku 2017 zvýšenie o 2,29%, 2. zmena v roku 2016 zvýšenie o 4,39%) a zároveň zvýšeniu bežných výdavkov o 2,14% (1. zmena v roku 2017 zvýšenie o 2,19%, 2. zmena v roku 2016 o 3,30%), celkovo kladný rozdiel rastu o 1,04 %-ého bodu t.z. tempo rastu príjmov rýchlejšie ako tempo rastu výdavkov.

**V kapitálovej časti** dochádza k poklesu príjmov o 21,6% (1. zmena v roku 2017 zvýšenie o 1557%, 2. zmena v roku 2016 pokles o 21,6%) a zároveň poklesu výdavkov o 0,62%,(1. zmena v roku 2017 zvýšenie o 208,80%, 2. zmena v roku 2016 pokles o 0,62%) a teda v konečnom dôsledku k navýšeniu schodku o 3,73%-ého bodu, t.z. tempo poklesu príjmov je rýchlejšie ako tempo poklesu výdavkov, ktoré sú v konečnom dôsledku aj tak finančne kryté z rezervného fondu, fondu rozvoja a kapitálového úveru. **Kapitálová časť rozpočtu ostáva schodková, tak ako bol schválený pôvodný aj zmenový ( 1. zmena) rozpočet roku 2017.**

**V oblasti finančných operácií** dochádza k nárastu príjmov o 1,52% (1. zmena v roku 2017 zvýšenie o 334,13%, 2. zmena v roku 2016 nárast o 2,37%) a zároveň nárastu výdavkov o 4,98%,(1. zmena v roku 2017 zvýšenie o 29,69%, 2. zmena v roku 2016 nárast o 3,52%) a teda v konečnom dôsledku k navýšeniu schodku o 0,29%-ého bodu, t.z. tempo rastu výdavkov je rovnaké ako tempo rastu príjmov (návrh odráža zmenu príjmov a výdavkov v rovnakej výške z dôvodu zapojenia zábezpek do rozpočtu mesta). **Rozdiel finančných operácií ostáva nezmenený oproti zmenovému rozpočtu, oproti pôvodnému dochádza k navýšeniu o 832.427€.**

**Zhodnotením celkových rozpočtovaných (zmenových) príjmov rozpočtu dochádza k nárastu príjmov v pomere 6,89%-ného bodu a nárastu celkových (zmenových) výdavkov v pomere 6,89%-ného bodu.**

## ZÁVER

Princíp rozpočtového hospodárenia znamená, že mesto je povinné vychádzať z rozpočtového výhľadu ako pomocného nástroja vo finančnom riadení, hospodáriť v súlade so schváleným rozpočtom, ktorý sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový. Zároveň platí, že všetky prijaté rozhodnutia a regulácie by mali byť pod ustavičným monitoringom nielen z finančného, ale aj procesného hľadiska (audit činností). **V priebehu rozpočtového roka musí samospráva sledovať vývoj svojho hospodárenia a v prípade potreby prijímať potrebné opatrenia, príp. reagovať na zníženie plnenia rozpočtu v oblasti príjmov viazaním rozpočtových výdavkov a pod.**

Návrh zmeny rozpočtu mesta je zostavený v súlade s platnou legislatívou, (v čase spracovávania návrhu), ktoré predkladateľ uvádza vo svojom návrhu. Všeobecné záväzné nariadenia a interné riadiace akty, ktoré by boli podkladom pre prípravu a predchádzali spracovaniu rozpočtu, predkladateľ neuvádza. Z hľadiska metodologickej a formálnej správnosti, predložený návrh na zmenu je spracovaný do programov, podprogramov, čím ďalej zvyšuje informačnú hodnotu vo vzťahu k poslancov, ale aj verejnosti. Návrh zmeny rozpočtu je spracovaný na požadovanej odbornej, kvalitatívnej úrovni, v textovej a tabuľkovej podobe s uvedením číselných a štatistických hodnôt plnenia čerpania rozpočtovej položky k 31.9.2017, doplnený o textovú časť zdôvodnenia zmeny v klesajúcich alebo narastajúcich trendoch jednotlivých položky.

V prípade schválenia navrhovanej zmeny rozpočtu bude výsledkom hospodárenia bežného rozpočtu prebytok príjmov nad výdavkami vo výške **1.108.846,0 €**, výsledkom hospodárenia

kapitálového rozpočtu bude schodok vo výške **2.026.658,0 €**. Tempo rastu celkových rozpočtovaných (zmenových) príjmov rozpočtu je v hodnote **6,89%-neho bodu** a rovnako tempo nárastu celkových (zmenových) výdavkov je v hodnote **6,89%-neho bodu**. Predpokladaný schodok kapitálového rozpočtu je krytý prebytkom bežného rozpočtu vo výške **54,71%** (I. zmena rozpočtu vo výške **53,7%**, II. zmena rok 2016 **69,14 %**) a vplyvom finančných operácií vo výške **45,29%** (I. zmena rozpočtu vo výške **46,3%**, II. zmena rok 2016 **30,86%**). Predložený návrh č. 2 zmeny Programového rozpočtu Mesta Stará Ľubovňa na rok 2017 je spracovaný ako vyrovaný.

Predložený návrh zmeny rozpočtu mesta obsahuje predovšetkým zmeny vyplývajúce z predpokladaného (zreálneného) vývoja príjmovej časti rozpočtu, vykonaných zmien programového rozpočtu mesta prostredníctvom rozpočtových opatrení, zapracovaných požiadaviek z rokovaní mestského zastupiteľstva a požiadaviek jednotlivých oddelení, organizácií a obchodných spoločností mesta najmä s ohľadom na zabezpečenie povinností vyplývajúcich zo zákona o obecnom zriadení, preneseného výkonu štátnej správy a ďalších povinností vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov.

Po oboznámení sa a posúdení návrhu zmeny rozpočtu mesta je možné **konštatovať**, že navrhovaný rozpočet je zostavený v požadovanej kvalite a štruktúre, vychádza z reálnych prepočtov a požiadaviek odborných útvarov, komisií a uznesení mestského zastupiteľstva. Zároveň je možné konštatovať, že Mesto Stará Ľubovňa v roku 2017 navrhuje celkový rozpočet príjmov a výdavkov vyšší oproti skutočnému rozpočtu roku 2016.

Návrh programového rozpočtu je alokovaný do 13 programov. V číselnom vyjadrení predstavuje predpokladané použitie finančných prostriedkov. V jednotlivých programoch je premietnutá celá činnosť mesta (nie obchodných spoločností, príspevkovej spoločností a rozpočtových organizácií mesta) vrátane zabezpečenia predpokladaných rozvojových programov mesta.

**Robiť dobré rozhodnutia vo verejnom záujme znamená dospieť s danými prostriedkami a v rámci existujúcich obmedzení k najlepšej možnosti, ktoré máme realisticky k dispozícii. Nielen splniť minimálne, často deravé, zákonné požiadavky. Veľkou výzvou je dosiahnuť úspory nielen pri koncentracii pozornosti a úsilia na najzásadnejšie priority, ale prehodnotiť finančné toky a verejné výdavky v rámci jednotlivých programov (prerozdelenie činností vykonávaných v rámci príspevku, napr. zlúčenie obchodných spoločností, ale aj škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta), ktoré budú v dlhšom časovom horizonte prinášať benefit, pridanú hodnotu v oblasti tvorby vlastných zdrojov, regenerácie vlastných a zverených technických, hmotných a nehmotných investícií. Prínos rozhodnutí orgánov verejnej samosprávy by mal mať silnú orientáciu na výsledky s pohľadom na budúcnosť, nie na minulosť. Až druhoradá by malo byť, že daný projekt alebo inštitúciu v minulosti financovala samospráva, dôvodom pokračujúceho financovania má byť výlučne dnešná účelnosť a budúca účelnosť.**

Súčasne s navrhovanými krokmi **o d p o r ú č a m** zavádzať do praxe opatrenia uvedené v materiály „Odborné stanovisko HK k návrhu Záverečného účtu a výročnej správy Mesta za rok 2016“ zo dňa 19.4.2017.

V Starej Ľubovni, dňa 28.11.2017

**Ing. Ján Š i d l o v s k ý, v.r.**  
hlavný kontrolór